

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Wij zeiden: Hoe zouden wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land?

Psalm 137 : 4

1

Zingen is één van de schoonste openbaringen van het leven der genade. Waar God herscheppend werkt in het hart, blijft het lied niet vreemd. Trouwens, heeft God niet reeds in de schepping het lied gegeven? Toen de Almacht Gods hemel en aarde en alles, wat daarin is, uit het niets te voorschijn riep, hebben de Engelen gezongen. En God liet Adam ook zingen in het eerste paradijs. Hij had hem geformeerd om Gods lof te vertellen.

Herschepping in het zondaarshart betekent ook herstel van het lied. Zelfs meer, omdat in dat lied het wonder der genade mag doorklinken. Nee, dat lied wordt niet enkel bewaard voor de hemel. Wel zal het daar in volkomenheid ononderbroken gezongen worden voor de troon van God en van het Lam. Geen wanklank der zonde zal daar het lied verstoren.

Maar hier klinkt het door de strijd heen uit het hart van Gods gunstgenoten. God schiep het wonder en daarmee het lied. En het moge waar zijn, dat het dan altijd maar blijft een „in beginsel” zingen: 't voornaamste is, dat het waar is in hun hart.

En tòch..... zij kunnen niet altijd zingen. Er zijn tijden, dat het lied niet uit het hart komt. Misschien zijn er, die dat vreemd vinden. Voor hen is een kind van God iemand, die elke dag en elk uur van de dag zingen kan. Zij zullen zelfs wijzen op Paulus en Silas, die in de donkere gevangenis van Filippi Gode lofzangen zingen in de nacht. Laten we dan eens luisteren naar wat we hier horen: „Hoe zouden we een lied des Heeren zingen in een vreemd land?”

De getrouwen van Israël zitten in Babel. Deze psalm is een herinnering aan die tijd. Geen ogenblik behoeven we daaraan te twijfelen. Het begin vertolkt dit duidelijk. „Aan de rivieren van Babel daar zaten wij, óók weenden wij, als wij gedachten aan Sion.”

Balling te zijn is iets ergs. Tenminste als we dat werkelijk doorleven. Velen uit Israël doorleefden het niet. Zij voelden zich heel erg goed thuis in het land van de ballingschap. Babel werd hun vaderland. Zij bekommerden zich niet meer om het land der belofte en Sion was niet meer in hun hart. Ja, het was er feitelijk nooit in geweest. 't Was heus zo slecht nog niet in dit oord. 't Leven was goed en waarom zouden ze dan inzitten over het land en de stad, die naar Gods Naam genoemd zijn?

Op hen heeft de dichter van Psalm 137 nu juist niet het oog. Integendeel. Hij voert hier spreken-de in die hun land en stad niet vergeten kunnen. Zij doorleven hun ballingschap. Gescheiden zijn ze van Sion en daarin voelen ze de scheiding met God. Ze hebben geestelijk heimwee naar de stad des Heeren, omdat ze uitzien naar de Heere Zelf. Door eigen schuld moeten ze dit doorleven. Zij hebben tegen God gezondigd en dáárom zijn ze naar Babel gevoerd.

Zouden ze dan het loflied kunnen zingen. Och, dat klinkt hier niet. Ze zitten aan de rivieren van Babel en wenen. Hun „lied” is het wenen. Hun harpen, waarop ze gewoon waren hun liederen te begeleiden, hebben ze aan de wilgen

lied waard is. Ze behoeven maar naar hun harpen te zien. Doch zij wenen in hun gemis. Sion gehangen. Ze weten heus wel, dat de Heere het vervult hun gedachten.

En nu wordt het lied van hen gevorderd. Hun overweldigers begeren, dat zij zullen zingen. En dat „begeren” moeten we maar niet te hoog aanslaan. 't Is heus niet zo, dat deze bewakers de Sionieten graag eens een ogenblik verademing gunden. Een soort barmhartigheid dus. Dan zou het wel een wrede barmhartigheid zijn. Babel houdt meer van hen, die meedoen en zich zo goed daar thuisvoelen. Daar is tenslotte mee te praten, maar met deze mensen niet. Voor hen hebben ze dus spot en hoon.

Enerzijds begrijpen de bewakers niet, wat er leeft in het hart van deze Sionieten, en toch anderzijds begrijpen ze wel, dat het lied van Sion hun vreemd is in deze omstandigheden. En daarom gaan ze hen uitdagend opwekken: „zingt ons één van de liederen Sions”

Jammer is het, dat die taal niet alleen in Babel gehoord wordt. De „vrome” mens weet deze klanken ook voort te brengen. Ze vragen om het lied der verlossing van degenen, die verdrukt zijn. Ze eisen vreugde van hen, die in smart terneer zitten. En ze vergeten dat hun bevel geen lied kan maken.

Het bevel van de bewakers doet althans het lied van Sion niet uit de harten van de Sionieten tevoorschijn komen. Kennen zij de liederen Sions dan niet? Beter dan hun bewakers! Zij hebben die liederen in betere tijden gezongen. Ze hebben weerklink in hun ziel gevonden. De liederen van Sion zijn voor hen liederen des Heeren.

Lieder des Heeren! Lees daar niet overheen. Want toen ze zelf die liederen gezongen hebben, was het de Heere, om Wien het te doen was in dat lied. Als hun smart verwijd was, dan mochten ze Hem ook op het oog hebben: „De Heere is groot en zeer te prijzen in de stad onzes Gods, op de berg Zijner heiligheid.” D. Slagboom

VAN DE REDACTIE

1. Opmerkelijke lezers van ons blad zal het niet zijn ontgaan, dat de kop van het vorige nummer gelijk was aan die van het daaraan voorafgaande nummer. Er is ter drukkerij een vergissing gemaakt, mogelijk doordat in de vakantietijd niet op een normale wijze kon worden gewerkt. Laten allen, die de nummers bewaren even de nodige wijzigingen aanbrengen. Dit voorkomt later misverstand. No. 14 moet veranderd worden in no. 15 en 8 juli in 22 juli.

2. Dezer dagen zijn de boeken en bescheiden van de Administratie weer nagezien en in volkomen orde bevonden. We willen hier de Administrateur, br. Joh. van der Lee, en zijn medewerker, br. A. Beukers, vriendelijk dankzeggen voor de vele arbeid, die zij ten behoeve van ons blad verrichten. We kunnen hieraan toevoegen, dat we ondanks de steeds stijgende kosten van de uitgave van ons blad, toch zonder verlies de tiende jaargang konden afsluiten. Willen we zonder verlies blijven werken dan is het wel nodig, dat ook verder de financiële medewerking van velen blijkt, want ook in het lopende jaar zijn de kosten van drukken en verzenden van ons blad weer aanzienlijk gestegen.

3. Drie abonnees in Canada betaalden hun abonnementsgeld van 5 dollar via Mr. M. Som-

VAN DE ADMINISTRATIE

Ook onder „Van de Administratie” willen wij herinneren aan de Ontmoetingsdag, die D.V. 28 augustus a.s. zal worden gehouden, en wel om de volgende redenen.

Vanuit Kampen aan den Rijn hopen wij weer met een 2-tal bussen daarheen te gaan. Wellicht zijn er nog enkele plaatsen onbezet, die evenals vorig jaar in Driebergen bezet werden. Zijn er nog meerdere die gaarne de reis naar Kampen willen meemaken, maar moeite hebben met vervoer? Als u zich dan tijdig wendt tot J. v. d. Bosch, Oudehoornseweg 96 Alphen aan den Rijn, tel. 01720 - 73025, komt het zeker in orde. Het zal duidelijk zijn welke route gevolgd wordt van Alphen naar Kampen. Gaarne willen wij allen opwekken deze Ontmoetingsdag in Kampen te bezoeken, de onderlinge band wordt daardoor verstevigd. Wij wachten af!

Verder kunnen wij tot onze blijdschap mededelen, dat weer acht nieuwe abonnees konden worden genoteerd, en via de kerkeraad van Dordrecht-C werd ontvangen f 10,-, gevonden in de kollekte aldaar.

Via Ds. v. Leeuwen f 25,- uit de kollekte van de Zondingsdag te Elburg gehouden, voor de arbeid van Ds. den Butter. Voor alles onze dank.

Adm.: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

mer. Een abonnee zond hem een cheque van 11 Amerikaanse dollars (verzending per luchtpost). Persoonlijk ontving ik tijdens mijn verblijf in Canada van een abonnee 10 dollar, van een nieuwe abonnee voor 2 jaar eveneens 10 dollar. Verder van een ander wegens het niet te gelde kunnen maken van een gezonden postwissel ook 10 dollar en van een andere abonnee 5 dollar. Omgerekend in Nederlands geld heb ik al deze bedragen overgeschreven op de rekening van ons blad.

4. Op verzoek deel ik nog mede, dat abonnees in Canada of de Verenigde Staten een cheque voor hun abonnementsgeld kunnen zenden aan mijn schoonzoon Mr. M. Sommer, R.R.2, Ancaster, Ontario L9G 3L1 CANADA. Verschillende abonnees hebben al jarenlang de gewoonte om via een hunner aan genoemde Mr. Sommer te betalen. Dat werkt goed en waarborgt dat het geld binnen komt. Voor aller medewerking onze dank. Het komt nog wel eens voor, dat een buitenlandse abonnee verzuimt te betalen. Het wordt gemakkelijk vergeten. Mag dit voor hen, wie dit aangaat een opwekking zijn om via Mr. Sommer te betalen?

B.

ONTMOETINGSDAG TE KAMPEN

De datum en de plaats en de sprekers zijn zo langzamerhand wel bekend, maar toch willen we nog even herinneren aan onze ontmoetingsdag, D.V. te Kampen te houden op zaterdag 28 augustus a.s. in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, 2e Ebbingestraat.

MORGENSAMENKOMST,

Aanvang half 11;
Opening: Ds. G. Blom;
Spreker: Ds. D. Slagboom;
Slotwoord: Ds. R. Kok Sr.
PAUZE.

MIDDAGSAMENKOMST,

Aanvang 2 uur;
Opening: Ds. H. van Leeuwen;
Spreker: Ds. M. C. Tanis;
Slotwoord: Ds. H. C. van der Ent

Er zal weer koffie en frisdrank zijn te verkrijgen.

Kampen is met allerlei vervoersmiddelen gemakkelijk te bereiken. Er is parkeergelegenheid.

Allen zijn hartelijk welkom! De Heere moge ons een dag geven in Zijn gunst.

B.

ZONDAG 2

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

Met de vraag: „Waaruit kent gij uw ellende? worden wij geleid naar de leerschool van Christus. En daar het gaat om de geestelijke en levende kennis van onze ellende, is dat alleen door de innerlijke gemeenschap met Hem te bekomen. Want Hij heeft gerechtigheid lief en haat goddeloosheid. En daarom heeft Hij de wet in haar vloek en eis ten volle voor Zijn rekening genomen en is Hij gezalfd met vreugde-olie.

Wij moeten niet alleen als kerkelijke, doch ook als geestelijke leerlingen van Christus, aan Zijn voeten onze ellendigheid leren kennen. De mens weet van nature niet dat hij ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt is. Het moet worden een geestelijk en levend kennen van onze ellendigheid, om die te bewenen in het stof der verootmoediging.

Op het Goddelijk vragen: „Want wie is hij, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken?“ heeft de Zone Gods geantwoord: „Ik heb lust o Mijn God! om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.”

En al heeft de mens van nature de wet Gods in zijn hart, waarvan onze consciëntie getuigenis geeft, dan is dat niet de wet der liefde, want die wordt in het hart geschreven door Gods Geest, bij het deelachtig worden van het nieuwe leven der genade. Maar het is de wet der zonde, waardoor de mens wordt aangedreven in het doen van het kwade. Wat Paulus doet spreken van tweeërlei wet. „Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde.”

Maar nu heeft het plaats, dat een mens door een ontwaakte consciëntie geprangd wordt, zijn schuld gaat belijden en dat zulks gehouden wordt voor bekering, waarop dan een toeëigening van Christus volgt. En daarmee kunnen zij opgang verkrijgen, maar dat is nog geen ingang bij het oprechte volk des Heeren. Want de innerlijke liefde tot de wet van Christus ontbreekt, het was bij hen niet een komen tot de onberouwelijke keus des harten. Een ootmoedig en heilbegerig vragen: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Waarop het innig wenen over de zonden bij Paulus volgde. En daartoe zegt Christus hier: „Gij zult liefhebben de Heere uw God, met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede daaraan gelijk is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.”

Het gaat hier dus om de wet der liefde, die uit de Goddelijke natuur is opgekomen, want God is liefde. En zo was het beeld van Gods liefde in ons, om Hem in alles en boven alles lief te hebben.

En nu geeft Christus door Zijn genade, de zondaar een innige proef van die liefde in het hart te smeken, om Hem aan te kleven. Wat de mens alsdan aan God en Zijn zalige dienst verbindt, om Hem hartelijk lief te hebben en kinderlijk te vrezen. En zo zijn de gelovigen op de leerschool van Christus gekomen.

Maar de mens die opkomt uit de werken der wet, tot verkrijging van de eeuwige zaligheid, zoekt zich met een godsdienstige toegenegenheid op de been te houden. Om zich zo in zijn staat van vijandschap, voor God en mensen te verbergen. En dat hadden de wetgeleerden tot uitgangspunt. Maar zodra zij daarin werden aangesproken en veroordeeld, kwamen zij in hun afkerigheid tegenover Christus te staan.

Aanvankelijk dachten en denken de oprechten menigmaal tot dat hartelijk liefhebben van de Heere, in alles wel in staat te zijn. Want het is de keus van het hart geheel voor Hem te leven, daar de Heere het waardig is. Men wordt er dan ook, door het smaken van Zijn goedertierenheid, telkens weer toe opgewekt. En zo mochten de discipelen Christus volgen als bruijlofskinderen en vele zegeningen smaken. En toch, als Christus hen niet ontdekt had aan de ongenoegzaamheid van dat alles, zouden zij in die weg voortgeleefd hebben, als zijnde genoegzaam voor de eeuwigheid. Waarom de discipelen er zich dan

ook niet mee konden verenigen als Christus sprak van Zijn borgtochtelijk lijden en sterven. Het moest hen echt telkens weer bijgebracht worden, dat Hij de vloekdood des kruises moest sterven. En daarmee werd het hun dan ook op het hart gebonden, dat zij als bruijlofskinderen nog voor eigen rekening kwamen te staan. In al het voorgaande dat zij op de leerschool van Christus mochten genieten, werd de grond der zaligheid en het recht ten eeuwige leven nog gemist. Zodat zij voor zichzelf met meer klaarheid kwamen te staan onder de eis van Gods wet.

Met de heerlijkste onderwijzingen en zoetste vertroosting bleven zij in de grond der zaak nog staan voor eigen rekening. Ja, zij kwamen er treurende en wenende mee te staan voor de dood van een totale onmogelijkheid. En tot op de dag van heden wordt die ontgronding door Christus beoogd op Zijn leerschool. Het gaat bij Hem niet allengskens wat vooruit, maar steeds meer achteruit. En dat is voor ons innerlijk leven noodzakelijk en profijtelijk, want de grond der zaligheid is buiten ons.

Het was bij de rijke jongeling een steunen op de werken der wet, als mede op zijn aardse goederen. Want een rijke dacht daarmee voorrang te hebben. Maar Jezus zeide tot hem: „Zo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt en geef het de armen, en gij zult een schat hebben in de hemel; en kom herwaarts volg Mij.” En in verband met dat onderwijs volgde bij de discipelen de vraag: „Wie kan dan zalig worden?” Het komen tot deze vraag, was dus vrucht van 't onderwijs dat door Christus gegeven werd. En daar wordt tegen geprotesteerd, want dat werkt de mens, zo zegt men, in de put, het maakt hem moedeloos. En de discipelen kwamen er ook tegenop. „En Jezus hen aanziende, zeide tot hen: Bij de mensen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.” Naar het woord van Paulus, snijdt de Heere alles weg wat van de mens is. Het moet ons duidelijk worden, dat de Heere Jezus niet gekomen is om godsdienstige moeilijkheden op te lossen. En daarom werd het Jairus gebodschapt: „Uw dochter is gestorven; wees de Meester niet moeilijk.” Daarop werd door de Heere Jezus geantwoord: „Vrees niet, geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.” Het loopt naar de regel van de orde des heils, op de leerschool van Christus, altijd weer door de dood van een totale onmogelijkheid heen. En daar gaat de godsdienstige mens aan voorbij, weet niet wat het is, door het wonder van Gods genade behouden te worden. Waarom we de leerschool van de grote Meester zo hebben te waarderen. De vraag die in dat verband hier gesteld wordt: „Kunt gij dit alles volkomenlijk houden?” dient dan ook tot beproeving van het innerlijke leven. Want menigeen is nog al tevreden over zichzelf. Weet zijn weg met wat godsdienstige krachtsinspanning wel recht te houden. Maar dan doelt men daarmee op zijn uitwendige levensopenbaring, het onberispelijk zijn voor de mensen. En daarover gaat het in deze vraag juist niet. Wat ons duidelijk blijkt uit het antwoord: „Neen ik, want ik ben van nature geneigd God en mijn naaste te haten.” En dat zegt deze persoon met schroom en smart in het hart, want God ziet naar waarheid in het binnenste. Weet van tijden te spreken waarin het hart de Heere hartelijk lief kreeg, het werd aan Hem verbonden in het geloof dat werkt door de liefde. Dacht zelfs het verderf van de oude mens te boven te zijn, om de Heere met al de genegenheden van het gemoed aan te kleven. En daarin heeft het hart een geweldige terugslag gekregen. Het was alsof al zijn genegenheden om voor de Heere te leven verlamd werden. Gelijk aan een vogel die niet meer kan opstijgen, daar één van zijn vleugels werd lam geslagen.

En al is dat nog zo erg, het is toch nog niet eens het allergste. „Want ik ben van nature geheigd God en mijn naaste te haten,” is wel het aller-smartelijkste. Ja, ik ben op de leerschool van Christus wel de allerslechtste leerling. Want ik ga steeds meer achteruit, terwijl ik onder de blijken van des Heeren gunst, aanvankelijk vorderingen mocht maken.

Maar wat zou de oorzaak van dat alles zijn? Want de keus om voor de Heere te leven, was toch in u. U mocht daarin uw hart voor de Heere uitstorten. De bede: Doorgrond mij o God, en ken mijn hart, beproef mij en ken mijn gedachten, en zie of bij mij een schadelijke weg zij,” is u nog dierbaar. En toch gaat u achteruit. Ja, die verdorvenheid neemt er toe, wordt erger. En de Heere zegt: „Ja, Ik zal het beter maken, dan in

uw beginsel; en gij zult weten dat Ik de Heere ben.” Wat ons dan doet denken, dat u het zelf beter wilt maken, omtrent de schuld die om voldoening vraagt. En dat brengt u in de bittere teleurstelling, waarvan gesproken werd. Naar de orde des heils moeten we als vijanden met God verzoend worden. En op de leerschool van Christus wordt van dit orde niet afgeweken. Soest.

R. Kok.

HERMANN FRIEDRICH KOHLBRUGGE

4

In ons vorige artikel haalden we aan, wat Helbig schrijft over de jeugd van Kohlbrugge. Daarin zien we het voorrecht van een opvoeding in de vreze des Heeren. We kunnen dat nooit genoeg waarderen, wanneer we van onze jeugd af aan onderwezen worden in de rechte weg, in die dingen, die nodig zijn te kennen tot zaligheid. De Heere kan dat ook nu nog ten zegen stellen.

Maar laten we nog even luisteren naar Helbig. Hij schrijft verder:

„Midden in een Paasprek uit het jaar 1857 — de tekst is Luk. 24:1-11 en 13-32, lezen wij: „Reeds als knaap hoorde ik altijd graag dit Evangelie. Daarbij wenste ik voor mij elke keer, dat ik bij dat alles tegenwoordig had kunnen en mogen zijn, dat ik mij in de mantel van den Heere Jezus of in die van één Zijner discipelen had kunnen verbergen — hoe zou ik dan hebben geluisterd naar alles, wat de Heere zeide, naar al Zijn onderwijzingen, ja naar alles, wat Hij den discipelen meedeelde, toen Hij hun de Schrift opende en hun alles uitlegde wat er van Hem bij Mozes geschreven staat en in de geschriften der Profeten! En dan bad ik den Heere, of Hij toch ook mij wilde onderwijzen en mij de Schrift openen. Dat deed Hij dan ook — Maar het gaat door nood en ellende heen! Het gaat de smeltkroes der aanvechting in! Doch dat heeft alles niets te betekenen, als het fijne goud maar te voorschijn komt!”

Men wordt bij het lezen van deze woorden herinnerd aan hetgeen Luther eens aan tafel heeft verklaard: „Ik heb mijn theologie niet op eenmaal geleerd, doch heb steeds dieper en dieper moeten nadenken; daartoe hebben mijn tentatones of aanvechtingen mij gebracht, want zonder oefening en ervaring leert men niets” (Erl. Ausg. 59, 141). Een aangevochtene is Kohlbrugge — men mag zonder overdrijving zeggen — bijna zijn gehele leven lang geweest. Nadat hij zich reeds sedert vroege jaren door een merkwaardig gezicht door God ertoe geroepen wist, een dienaar van Zijn Woord en een betrouwbare herder van Zijn schapen te worden, was het voor hem een niet geringe aanvechting, dat hij gedurende 20 lange jaren, van de dag van zijn willekeurige afzetting als hulpprediker bij de „Hersteld Lutherse Gemeente” van zijn vaderstad Amsterdam af aan tot aan zijn beroeping naar Elberfeld toe, geen kansel de zijne mocht noemen. Ook werd hij telkens weer in de woestijn gevoerd, waar God hem scheen te worden als een bron, die niet meer wilde opwellen (Jer. 15:18). Kohlbrugge heeft zijn beide vrouwen ten grave moeten brengen; van zijn kinderen echter heeft slechts één hem overleefd, en dat was een ernstig-zieke zoon, die na een lijden van 20 jaren stierf. Wie dat alles weet, die heeft er een vermoeden van, wat op de donkere achtergrond van de raadselachtige woorden leeft: „God belooft alles, wat maar denkbaar is, en Job komt op de mesthoop terecht. God zegt: „Roep Mij aan in de nood, zo zal Ik u redden, en gij zult Mij prijzen!”, en als het op de proef komt, stijgen de wateren hoe langer hoe hoger. God komt, en wat Hij beloofd heeft te bouwen, dat breekt Hij af. God toont een weg, en men ziet geen uitweg. Wil Hij u ziende maken, dan maakt Hij u blind, en wil Hij u heel maken, dan slaat Hij u in duizend stukken.” Dus niet uit een „dode rechtzinnigheid,” die buiten de ervaring omgaat, maar uit onvermoeid Schriftonderzoek, uit smartelijke worstelingen, uit bittere teleurstellingen, uit een bang roepen, schreeuwen en bidden van een vaak ten dode toe verschrinkt geweten en uit genadige bezoeken Gods is de theologie van Kohlbrugge geboren. En zo is Kohlbrugge's theologie, om het eens met 'n woord van A. F. C. Vilmar te zeggen, „theologie der feiten.” Van daar uit is het dan ook te verstaan, dat in Kohlbrugge's verkondiging — geheel in tegenstelling met die van zijn groten tijdgenoot Abraham Kuyper, die de rechtvaardiging van den uitverkorene leerde — slechts plaats is voor een rechtvaardiging van

den goddeloze. „Ik heb beide, gerechtigheid en heiliging, tegelijk in en uit de dierbare kostelijke wonde; en juist dat is de inhoud van mijn prediking.”

Kohlbrugge's theologie is agnologie. Dat wil zeggen: in het middelpunt van al zijn uiteenzettingen staat de boodschap van Hem, die als Agnus Dei, als het Lam Gods uw, mijn, ja de zonden van de gehele wereld heeft weggedragen. Alles, wat deze man gedacht, gesproken en geschreven heeft, is niets anders dan het gelovig zien en wijzen op den Christus, die Zichzelf als een volkomen, algenoegzaam en eeuwiggeldend Offer Gode gebracht heeft, opdat de zonde zou worden weggedaan, de misdaad verzoend, de eeuwige gerechtigheid aangebracht en iets allerheiligst gezalft (Dan. 9:24). Daarom luidt volgens Kohlbrugge de ene, eigenlijke vraag, die God tot ieder persoonlijk richt: „Zijt gij met Mijn Lam tevreden?,” en het antwoord, dat ieder persoonlijk op deze vraag geeft, zijn „ja” of zijn „neen”, is voor ieder persoonlijk het antwoord ten leven of ten dode.

Hier wordt een gedeelte van het artikel waaruit geciteerd wordt, niet overgenomen.

Van alles, wat Kohlbrugge heeft geschreven, geldt hetzelfde, wat van de woorden van de Bijbel geldt: **Geschreven alleen voor zondaren!** „Ik ben geen speelman, doch getuig waarachtige woorden, namelijk dat het einde van alle dingen nabij is, en dat men zich met maskers en vodden niet kan bedekken de toorn van het Lam.”

Tot zover onze aanhalingen uit het artikel van Georg Helbig. Zie de blz. 81 tot 83.

We slaan nu een paar bijdragen over, om niet al te uitvoerig te worden en komen tot de volgende bijdrage van Helbig: Kohlbrugge, een bezochte en aangevochtene.

Daarin verhaalt hij van een merkwaardig gezicht waardoor Kohlbrugge zich door God geroepen wist, een dienaar van Zijn Woord en een betrouwbare herder van Zijn kudde te worden.

Maar dat bewaren we voor een volgend artikel. B.

EVANGELISATIE OOST-VLAANDEREN

Wie een zondaar van zijn weg bekeert....

Evangelieverkondiging in Oost-Vlaanderen

Vlak bij Belgisch Vlaanderen, in het Zuiden van Zeeuws Vlaanderen, ligt Sas van Gent. Daar worden iedere zondagavond evangelisatiediensten gehouden door Ds. D. J. van Vuuren. Ook in Belgisch Oost-Vlaanderen probeert hij met medewerkers contacten te leggen door de verspreiding van lectuur en door middel van huisbezoeken. Menselijkerwijs gesproken liggen er daar grote mogelijkheden om het Evangeliezaad uit te strooien. Die mogelijkheden en opdracht heeft de kerkeraad van Zaamslag duidelijk zien liggen. Nu is er enige tijd geleden een „Evangelisatiecommissie voor Oost-Vlaanderen” gevormd. Daarvan is Ds. van Vuuren de voorzitter. Ook uit de gemeenten van Sliedrecht-C, Dordrecht-C, Barendrecht en Middelharnis hebben er zitting in de commissie. Wij hopen, dat u de noodzaak ook van deze arbeid zult mogen inzien. Wie een zondaar van zijn weg bekeert, die zal een ziel van de dood redden, om het eeuwige leven in Christus te ontvangen. De Koning der Kerk heeft bevolen: Gaat dan heen. Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

Als commissie willen wij deze arbeid in uw aandacht en milddadigheid aanbevelen. We beseffen, dat er tegenwoordig op vele plaatsen allerhande nood is en er dikwijls een beroep op u wordt gedaan. Niettemin hopen wij, dat de arbeid van de commissie en in het bijzonder van onze Ds. van Vuuren een plaatsje in uw hart en gebed zal mogen gaan innemen. U zult ook verstaan, dat de kleine gemeente van Zaamslag alle lasten niet alleen kan dragen in de toekomst. Wij hebben daarom een bankrekening geopend bij de Rabobank in Barendrecht. Het gironummer van de bank: 354019. Het bankrekeningnummer is 30.54.12.620.

God heeft ons niet nodig maar wil ons w gebruiken in Zijn dienst tot uitbreiding van Zijn heerlijk Koninkrijk, tot verbreiding van Zijn zaligmakende openbaring in Christus.

Evangelisatie-commissie
voor Oost-Vlaanderen

WEER NAAR CANADA

1

Lezers van ons blad vroegen ons al voordat we dit jaar naar Canada gingen weer het een en ander over onze ervaringen te vertellen. We willen graag aan dit verlangen voldoen. We hebben ook in Canada van ons blad en wensen van onze beginselen. De onderlinge band kan er door versterkt worden, wanneer we hier ook iets over het nieuwe vaderland horen. Het is wel waar, dat vele emigranten min of meer regelmatig voor een trip naar ons land komen en dan in eigen king wat over hun land kunnen vertellen. En ook, dat velen uit ons land eens of vaker een reis naar Canada maken, waardoor ze zelf zich enigszins op de hoogte kunnen stellen van het leven daar op allerlei gebied. Maar het is ook waar, dat velen niet in aanraking komen met emigranten op vakantie en niet in Canada zijn geweest en er vermoedelijk ook nooit zullen komen. Daarom willen we in enkele artikelen weer wat vertellen. We geven geen reisverslag. We willen slechts vermelden wat naar onze gedachte voor onze lezers (hier of in Canada) van belang kan zijn.

Wanneer we geen kinderen en kleinkinderen in Canada hadden wonen, zouden we er nooit aan gedacht hebben om zo ver van huis te gaan. Het liefst zijn we thuis, in eigen omgeving, onder onze eigen mensen, bezig met de ambtelijke arbeid. Vele predikanten hebben er behoefte aan na alle inspanning een poosje uit te zijn om na een tijd van rust weer met nieuwe moed en kracht verder te gaan. Dat kan inderdaad nodig zijn. De arbeid vraagt de hele mens op. Een predikant die thuis blijft komt niet tot rust. De enige mogelijkheid om wat tot rust te komen is om tijdelijk elders te verblijven. Maar als men van huis gaat kan men toch zijn gemeente niet vergeten. Zullen we weer gezond terug mogen keren? Zullen er in de tijd van afwezigheid in de gemeente geen sterfgevallen zijn? Deze en dergelijke vragen neemt men mee op reis. En natuurlijk ook allerei herinneringen.

In de week voorafgaande aan ons vertrek naar Canada bezochten we in verschillende ziekenhuizen een paar patiënten, uit twee gemeenten. De ene patiënt werd al wekenlang in het ziekenhuis verzorgd. Hij had het moeilijk gehad, maar de Heere had het welgemaakt. Toen we hem daarna in het ziekenhuis ontmoetten sprak hij goed van de Heere. Het was alles goed, wat de Heere deed. We kwamen bij een andere patiënt, die geopereerd was. Deze sprak ook goed van de Heere en getuigde ervan, dat de Heere uit liefde kastijdde. Dan zijn alle wegen aanbidde-lijk. In dezelfde week zaten we ook nog aan het sterfbed van een vriend in een andere gemeente. Hij had lichamelijk veel geleden, maar was geestelijk door de Heere gesterkt. Hij mocht getuigen van de hoop die in hem was. We hadden hem enkele keren bezocht. Er heerste een stille vrede. Toen we de laatste keer bij hem kwamen was hij zeer verzwakt en nabij de dood. Even later ging hij in in de rust die er overblijft voor Gods volk. We konden de begrafenis nog bijwonen en des zondags voorgaan in die gemeente, toen de rouwdragende weduwe met haar familie in Gods huis kwam.

Vergeef ons deze lange inleiding. Er is veel in de ambtelijke arbeid, dat ontmoedigt, maar de dingen waarvan we hierboven schreven strekten tot bemoediging en onder de indruk hiervan gingen we maandag 28 juni j.l. op reis.

Het leek wel of het een moeilijke reis zou worden. Er was juist een paar dagen tevoren in Canada een staking uitgebroken onder het personeel van de luchthavens. Het vliegen boven dit land en het landen werd gevaarlijk en later zelfs onmogelijk. We hoorden al van vliegtuigen, die, hoewel de bestemming Toronto was, in New York landden. De reizigers moesten dan met bussen naar Toronto worden vervoerd, want daar alleen konden de wettelijke formaliteiten worden vervuld. Dat zou ook ons kunnen overkomen. Dat zou betekenen een groot oponthoud en een moeilijke en vermoeiende reis per bus van zo ongeveer tien uren! We moeten niet gering denken over de afstanden in Canada en de Verenigde Staten. Maar we hadden het er voor over als we zo weer onze kinderen en kleinkinderen zouden kunnen ontmoeten.

We waren tijdig in de vertrekhal van Schiphol en hadden spoedig onze koffers afgeleverd. We zagen na een poos onze zoon, die in een andere richting moest en even later Ds. Hakkenberg

van Lisse, met zijn echtgenote en dochter, die met dezelfde chartervlucht naar Canada zouden vertrekken. Hun bestemming was Norwich, waar Ds. Hakkenberg een broer heeft wonen.

Ons vliegtuig zou om 11 uur vm. moeten vertrekken. Hun bestemming was Norwich, waar de lucht in gingen. Later — aan boord — hoorden we waaraan dit te danken was. Er waren onderhandelingen geweest met de Canadese autoriteiten en het resultaat daarvan was, dat ons vliegtuig van het luchtruim boven Canada gebruik mocht maken. eW zouden daardoor op het vliegveld te Niagara Falls in de Verenigde Staten kunnen landen en vandaar zouden we met vijf bussen naar Toronto worden gebracht. Dat betekende een belangrijk korter bus-reis. Die reis zou niet langer dan een paar uur hoeven te duren. En we zouden als alles goed mocht gaan ook veel eerder de onzen kunnen ontmoeten.

Intussen ging het vliegtuig verder. We zouden nu Via Toronto naar de Niagara Falls vliegen. De luchtreis zou wel wat langer duren dan normaal, maar dit feit kon worden weggecijferd. Het was zeer gunstig weer. We werden aan boord goed verzorgd. We hadden enkele keren contact met de familie Hakkenberg en stelden er ons op in, dat we veel later dan volgens plan in Toronto zouden aankomen. Het vliegtuig was immers ruim twee uur te laat vertrokken en de bus-reis zou een paar uren in beslag nemen en voeg daarbij dan nog de tijd nodig voor het overstappen.

Maar tegen 6 uur in de middag — Nederlandse tijd — kwam er een stem door de microfoon. Onze aandacht werd gevraagd voor een belangrijke mededeling. De staking was zo juist opgeheven. We zouden in Toronto kunnen landen. Het vliegtuig veranderde van koers. Dat was een grote verrassing. Het geduld van de wachtenden te Toronto zou niet zo lang op de proef worden gesteld en de reizigers, die moesten doorreizen, zouden wellicht van eerdere verbindingen gebruik kunnen maken. Een poos later werd medegedeeld, dat de temperatuur in Toronto 22 graden was. Buiten het vliegtuig was de temperatuur ongeveer 50 graden Celsius onder nul. En in ons land was het toen ongeveer 30 graden boven nul. We gingen deze keer een koel land tegemoet.

We kwamen boven Toronto. Intussen was het vliegtuig al flink gedaald. Het zocht de aangewezen landingsbaan op en maakte aanstalten om te landen. Het is altijd weer een gewichtig ogenblik wanneer de wielen van het vliegtuig de grond raken. Dat is merkbaar. Dan gaat er als het ware een schok door de mensen heen. Alles ging zeer voorspoedig. De Heere had behoed op de weg door de lucht en gebracht tot de eerste plaats van bestemming.

Het duurde nog een poos voor we onze koffers hadden en door de douane waren. Intussen hadden we onze kinderen — Marius en Lies met drie van hun kinderen — al opgemerkt en zij ons. Een poos later had de begroeting plaats en gingen we de car opzoeken. Toen alles ingeladen was en allen ingestapt waren — vier volwassenen en drie kinderen — ging het in de richting van Ancaster. Het was toen in Holland al zowat donker, maar door het tijdsverschil van 5 uur was het in Canada, althans in dit deel van het land, zo ongeveer 5 uur in de middag.

Het begon te regenen. De temperatuur was heerlijk. Alles zag er onderweg fris uit. Ongeveer kwart over 6 waren we op ons eerste logeeradres, waar we door de andere kinderen begroet werden. De oudste, een meisje, dat vandaag als we dit schrijven veertien jaar is geworden, zorgde voor een heerlijke maaltijd. We hadden stof te over om de Heere te erkennen voor Zijn weldaden. B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI

„Toen zeide Gideon: Daarom als de Heere Zebah en Zalmuna in mijn hand geven zal, zo zal ik uw vlees dorsen met doornen der woestijn en met distelen. En hij toog van daar op naar Pnuël en sprak tot hen desgelijks, en de lieden van Pnuël antwoordden hem, gelijk als de lieden van Sukkoth geantwoord hadden. Daarom sprak hij ook tot de lieden van Pnuël zeggende: Als ik

met vrede wederkom, zal ik deze toren afwerpen." Richt 8:7-9

Het ongeloof is de lieden van Sukkoth duur te staan gekomen. Het ongeloof wordt altijd zwaar gestraft. Het is eigenlijk grootste zonde die er is. En omdat het zo algemeen is, daarom wordt het helemaal niet meer als zonde gezien. Men acht „ongelovig zijn aan God en Zijn zaak” het meest normale. Dat is toch het stempel dat alle mensen dragen?

Waarom is ongeloof de grootste zonde? zo vraagt misschien wel iemand van jullie. Wel, omdat ongeloof God tot een leugenaar maakt. Heeft Johannes het in één van zijn brieven niet gezegd: Wie God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt? En wat is erger, dan God, Die niet liegen kan, tot een leugenaar maken? Erger bestaat niet. Het is eigenlijk God voor de duivel houden en de duivel voor God. Daarom komt uit de wortel van het ongeloof alle boosheid voort. De val in het paradijs is met ongeloof begonnen. Men geloofde God niet meer, toen men het oor leende aan de duivel. Denkt hier maar eens over na, opdat het oordeel, wat op het ongeloof rust, jullie niet zal moeten overkomen. De lieden van Sukkoth is het oordeel niet ongewaarschuwd overkomen. O neen, de boven omschreven tekst getuigt er van: Toen zeide Gideon: Daarom als de Heere Zebah en Zalmuna in mijn hand geeft, zo zal ik uw vlees dorsen met doornen der woestijn en distelen.

Dus, lieden van Sukkoth, weet wat je te wachten staat. Als de Heere Zebah en Zalmuna in mijn hand geeft..... Gideon vertrouwt niet op zijn eigen kracht. Hij verwacht het ook niet van die driehonderd mannen, die hem volgen. Dat zou al te vermetel zijn. Maar hij verwacht het van de Heere. Die zou hem de koningen der Midianieten, Zebah en Zalmuna, in zijn hand geven. Gideon, wat ben je nu sterk.. In het geloof ben je onoverwinnelijk. Ja, dat is de andere kant van de zaak. Het ongeloof geeft niets anders dan verlies. Het geloof daarentegen geeft niets anders dan winst. In het geloof wordt daarom ook de inwoners van Sukkoth gezegd, wat hen te wachten staat. Zij zullen het beleven dat hun vlees gedorst wordt met doornen der woestijn en met distelen.

Dit zou voor de inwoners van Sukkoth een zeer zware straf zijn en ook een zeer vernederende straf. Rondom deze plaats bevond zich een woestijn, de woestijn van Mahanaïm. Daar groeiden doornen en distelen in overvloed. En wat waren nu doornen en distelen? Dat waren de tekenen van de vloek. Want om der zonde wil heeft God tegen Adam en Eva gezegd, dat de aarde doornen en distelen voort zou brengen. Zij zouden dus als straf, met de tekenen van de vloek Gods, aan hun blote lijf bezocht worden.

In deze mededeling van hetgeen hen te wachten stond, is ook nog de lankmoedigheid Gods op te merken. Hij had hen dadelijk al kunnen bezoeken met Zijn gerechte straf. Want de houding die zij tegenover Gideon aannamen, was uiteindelijk ook hun houding tegenover God. En nu laat God hen nog waarschuwen, voor het oordeel komt. Opdat zij zich nog zouden bekeren. Zij hebben het in dit geval niet gedaan. Zij zijn in het ongeloof voortgegaan. De slagen zijn daarom des te harder aangekomen.

Heeft deze bedreiging met het oordeel ook ons niet iets, ja alles te zeggen? De wereld gaat in ongeloof de ondergang tegemoet. De kerk holt in ongeloof de wereld achterop. Wie gelooft er nog wezenlijk in God en in de zaak des Heeren? En nu kan niemand zeggen dat we niet gewaarschuwd worden. God kon ook ons, wanneer we nog in ongeloof leven, zo met Zijn gestrenge straffen bezoeken. Hij kon de volle vloek, die op de zonde rust, op ons hoofd doen nederdalen. Want vervloekt is toch een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen. En nu is God ook nog traag tot toorn. Zijn lankmoedigheid is ook nog groot over ons. Dat we er niet achteloos aan voorbij zullen gaan, als de oordelen worden gepredikt, doch dat we er acht op zullen slaan, opdat het ons straks niet des te zwaarder treffen zal. Dat het ons nog tot bekering leiden mocht.

Gideon laat de lieden van Sukkoth voorlopig aan hun lot over. Hij moet verder en komt dan te Pnuël. Dat is hetzelfde als Pniël. Dat is dus die gedenkwaardige plaats, waar de stamvader van het volk Israël met God worstelde, omdat God met hem worstelde. De lieden van Sukkoth woonden in de buurt van Pnuël, doch de inwo-

ners van Pnuël, woonden in Pniël zelf. Zij konden het zögezegd, uit de historie nog beter weten, dan hun bureu, Wie en Wat de God van Israël was. Zij verkeerden in dezelfde positie, als de lieden van Sukkoth. Aan hen wordt ook dezelfde vraag gesteld: Zij hadden er ook hetzelfde belang bij. Maar zij openbaren ook dezelfde levenshouding, doordat zij aan Gideon hetzelfde antwoord geven. Zie het maar in vers 8. Hun wordt ook zo ongeveer dezelfde straf aangezegd: Als ik met vrede wederkom, zal ik deze toren afwerpen, vs. 9.

De plaats Pnuël had een toren, een vestingwerk. Dat was de trots van de plaats. Daar gevoelden zij zich sterk mee. Vanuit die toren konden zij elke aanval op hun plaats afweren, en zeker als het een aanval zou zijn van een klein leger, zoals dat van Gideon was.

Doch als zij daarop vertrouwden, dan zouden zij daarmede bedrogen uitkomen. Want als ik met vrede wederkom, als de oorlog afgelopen is, wil dat zeggen, dan zal ik deze toren afwerpen. Dan zou Gideon deze toren omverwerpen. Dan zou hun trots gebroken worden. Dan zou vervuld worden, wat Asaf eens heeft gezegd: Gij roeit hen uit die afhoereren en u de trotse nek toekeren. Met God valt niet te spotten. Met Gideon ook niet. Want als Gideon in het geloof staat, dan is hij door het geloof aan God verbonden. Dan is hij één met God, dan is God één met hem.

Jongens en meisjes, wat ligt er in deze parallelle tekst een lering besloten. Want Gideon, de knecht des Heeren heeft voor Pnuël geen andere boodschap dan voor Sukkoth. Zeg ik nu te veel, wanneer ik daar de konklusie uit trek, dat in de ene plaats door Gods knechten niet anders geprekekt mag worden dan in de andere?

Want met alle verschil, dat er uiterlijk zijn mag, wonen toch overal dezelfde mensen, met hetzelfde hart. Dat is boos van nature. Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Wie zichzelf kent, zal zich niet boven die lieden van Sukkoth en Pnuël verheffen. Want van nature heeft niemand er zin in, om voor de Heere en Zijn zaak te strijden en te lijden, om zichzelf daarvoor over te hebben. En nu komt tot allen dezelfde boodschap, namelijk dat we ons bekeren moeten, dat we ons afkeren moeten van de wereld en dat we ons heenkeren moeten tot God, om ons leven in Zijn dienst te besteden. Tot ons komt dezelfde boodschap die geloof vraagt in het werk van God en in dat van de meerdere Gideon, de Heere Jezus Christus. Want alleen wie in de Zoon gelooft, al spreekt alle verduisterd menserverstand dit tegen, die heeft toch het eeuwige leven. En wie de Zoon ongehoorzaam is, wie aan die meerdere Gideon geen gehoor geeft, wordt ook met dezelfde bedreiging bedreigd, namelijk dat hij het leven niet zal zien, maar dat de toorn Gods op hem blijft. Ge kunt u hier sterk gevoelen, met allerhande torens die de wereld bouwt, doch als die meerdere Gideon wederkomt met vrede, als hier de strijd ten einde is, dan zal Zijn hand, Zijn onweerstaanbare hand, alle tegenstanders bekleden met schaamt' en schand'. En eeuwig zal dan de gloriekroon bloeien op het Hoofd van Davids grote Zoon, dat is de Heere Jezus Christus.

Wat zijn diegenen gelukkig, die aan de stem van

de knecht des Heeren (dat is Christus, Die door Zijn knechten spreekt) gehoor mogen geven. Daar ben je nooit te jong voor. De Heere wil juist jonge krachten hebben. Mijn zoon, mijn dochter geeft Mij uw hart. Denk aan uw Schepper in de dagen van uw jongelingschap (jeugd), voor dat de kwade dagen komen..... Wie zijn leven voor de dienst en de zaak des Heeren mag overkrijgen, die krijgt wel de wereld tegen, maar die krijgt God mee. En wie God mee heeft, die kan door het leven heen, en die kan straks zalig het leven uit. Want zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Niemand!

Lieve vrienden, God geve jullie allen in je jonge leven de goede keus te doen. Dan ben je in de wereld wel veracht, maar bij God uitverkoren en dierbaar.

Met hartelijke groeten, jullie aller vriend,
Ds. H. C. v. d. Ent.

BOEKBESPREKINGEN

WILLEM VAN NASSAU

Boekhandel G. J. van Horssen - Barneveld

Dit is een luxe uitgave van het Wilhelmus. Op elke bladzijde staat een vers. Enkele verzen van dit lied zijn bekend. Ze worden bij bepaalde gelegenheden gezongen. De meeste verzen zijn voor velen onbekend of nagenoeg onbekend. We vermoeden, dat velen er niet eens de beschikking over hebben. Hier is een mooie gelegenheid om het lied in zijn bezit te krijgen. Het kost f 2,—, maar bij aankoop van boeken voor een bedrag van f 50,— van de eigen uitgaven enz. van Van Horssen slechts f 0,75.

EDELGESTEENTEN

Boekhandel G. J. van Horssen - Barneveld

Op het titelblad lezen we: Edelgesteenten uit de schriften van Matthew Henry, vermeerderd met een korte levensschets, een christelijk zakboekje tot dagelijkse raadpleging.

Het werkje is keurig uitgegeven in zakformaat, waardoor men het bij zich dragen kan om er zo nu en dan eens in te lezen. Het boekje telt 120 blz. en bevat vele uitspraken van deze bekende bijbelverklarende over berouw, de Bijbel, dienst, dood, gebed enz. De uitspraken zijn in het algemeen kort en geven stof om over na te denken. We kunnen dit boekje van harte aanbevelen. In de levensschets staat op blz. 6: en de beschaafde omgang tegen zijn vader. Wat had daar moeten staan?

Het boekje kost in fraai gebonden stempelband f 12,50; jubileum prijs tot 14 augustus a.s. f 10,—.

DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS

door Dr. A. Comrie

Boekhandel G. J. van Horssen - Barneveld

Dit is een lijvig werk van ruim 500 blz. Toch kunnen we kort zijn in de aankondiging van dit werk. Enerzijds omdat Comrie onder ons bekend genoeg is en anderzijds omdat we hier te maken hebben met een heruitgave.

De titel is uitvoerig en geeft enig inzicht in de betekenis van dit boek. Daarom nemen we de titel hier over: Stellige en praktische verklaring van den Heidenbergschen Catechismus volgens de leer en gronden der Hervorming, waarin de waarheden van onzen Godsdienst op een klare en bevindelijke wijze voorgesteld en betoogd worden, de natuurlingen ontdekt, de zoekenden bestuurd, de zwakken vertroost en de sterken tot hun plicht, volgens een Evangelische leiding, opgewekt worden, door Alexander Comrie, A. L. M. Philos. Doctor en Predikant te Woubrugge. De verklaring van de catechismus is niet volledig. Comrie is niet verder gekomen dan Zondag 7. Deze 7e zondagsafdeling is wel eens apart uitgegeven vanwege de belangrijkheid daarvan. Dat Van Horssen dit werk thans uitgeeft laat wel zien, dat er nog belangstelling voor zo'n verklaring is en dat is verheugend, vooral in onze dagen van afval en vervlakkings. Het boek is uitgegeven in prachtband met goudtitel en kost f 47,50, maar tot 14 augustus a.s. geldt de jubileumprijs van f 37,50. Dat is een heel belangrijk verschil. Men late deze gelegenheid niet voorbijgaan.

B.

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Voor bijbels, boeken en muziek

Is LINDENBERG uniek! Grote voorraad Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209) ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 Veenendaal Telefoon 08385 13978 Postbus 177

Voor een SERIEUZE BIJVERDIENSTE contact opnemen met M. van Ooljen, Telefoon 078 - 21153

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.Q. 05250 - 1831

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN IN „BEWAAR HET PAND”